

rendit maître malgré la défense vigoureuse d'un Capitaine appelé Losence, qui était secondé de quelques troupes Espagnoles, Hongroises et Allemandes. Les Turcs en firent la capitale d'un Regierbeiat, qui avait sous lui six sangiacs. Elle demeura sous leur puissance jusqu'en 1716, que les troupes Impériales, sous la conduite du Prince Eugène de Savoie, reprirent cette importante place, qui est restée à la maison d'Autriche par le traité de Passarowitz en 1718. Calcagnin dit que cette ville est l'ancienne T o m i s, ou T o m e a, où le Poète Ovide fut relégué. Mais plusieurs combattent ce sentiment.

Περὶ δὲ τῆς πόλεως « Τό μ ε ω ς » ἰδοὺ τίνι τρόπῳ περιγράφει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς· TOMES ou TOMI, ville de la Basse Moesie, vers l'embouchure du Danube, près du Pont-Euxin. Pomponius Mela (L. 2. c. 2.) Ptolomée (L. 3. c. 10.) Strabon (L. 3. c. 11.) et Ammien Marcellin (L. 22. p. 19.) écrivent TOMI, au nominatif pluriel. Strabon dit dans un endroit (L. 7. p. 319.) TOMIS au singulier, et TOMAEA dans un autre. Strabon le Géographe lit TOMEUS ; et sur une médaille de Caracalla on trouve cette inscription METPOH. PONTOTY TOMEWC. Ovide, dans quelques exemplaires portent TOMIS, d'autres TOMOS, et d'autres TOMI, a donné l'origine du nom de cette ville, dans son troisième livre des Tristes (Eleg 9.).

Χαίρω δὲ χαρὰν μεγάλην παρατηρῶν ὅτι ἕτερος συγγραφεὺς τῆς Νέας Ἑλλάδος, τοῦ ὁποῖου ἡ Γεωγραφία ἐτυπώθη ἐν Βενετία κατὰ τὸ 1728, καίτοι μὴ ἔχον τὴν φιλολογικὴν παιδείαν, καὶ τὰ μεγάλα φῶτα τῆς Κοραΐ, ὅχι μόνον δὲν ὑπέπεσαν εἰς τὸ, ἐνεκα ἀνεπιστημότητος ἀπροσεξίας, παχυλὸν λάθος τοῦτου, ἀλλὰ καὶ ἀκατανόητον ἀπροσεξίαν τὸ λάθος τοῦ σωφιστάτου Κοραΐ, καθότι οὗτος ἐλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν γεωγραφίαν τοῦ Μελετίου διὰ τὴν σύνταξιν τῶν σημειώσεών του ἐπὶ τῶν Γεωγραφικῶν τοῦ Στράβωνος, ὡς ἐξάγει ἀπὸ τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον τοῦ Τόμ. Δ'. σελ. 123. « Ἀλλὰ τὴν κατὰ μὲν τὸν Σαμβίλλιν, ἡ νῦν λεγομένη Μαγγάλια (Mangalia), κατὰ δὲ τὸν ἡμέτερον Μελετίου Παγκάλια. » Καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ ἀνωτέρω αὕτη ἀναγινώσκεται ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι, ὅπου τῆς Κοραΐς ὀνομάζει τὴν Τόμιν, Τομισθά. Ὁ Μελετίου, περιγράφων τὰς πόλεις τῆς Μοισίας, λέγει. — Τόμοι, Τομεῖς, ἡ καὶ Τομεῖς, πόλεις παραθαλάσσιαι μετὰ τῆς Ἰστροπόλεως πρὸς Βορρᾶν, καὶ τῆς Καλατίας πρὸς Μεσημβρίαν, ἐκλήθη οὕτως, ἀπὸ τῆς τομῆς Ἀψύρτου, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Μηδείας, καὶ ταύτης ὑπὸ τοῦ πατρὸς του ἐρρέθη αὐτῇ καὶ Μιλητίς, καὶ τελευταῖον Κωνσταντία ἀπὸ Κωνσταντίας τῆς ἀδελφῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ τῶν κοινῶς λέγεται Κωνσταντία. Κάλλατις, καὶ Κάλλατις, πόλις παραθαλασσία, κτίσμα Ἡρακλείδων, κοινῶς τανῶν λεγομένη Παγκάλια. » ἀναγίνεται ὁμοῦς ὁ Μελετίου γράφων ὅτι ἡ Τό-

μις ἐρρέθη καὶ τελευταῖον Κωνσταντία, καθάτι ἐστὶ οἰκοδομήθη ἡ πόλις αὕτη, ἡ πρώτη, ὑπῆρχεν εἰσέτι ὡς πρωτεύουσα τῆς Σκυθίας, καθὼς εἶδομεν ἀνωτέρω (1).

Ἐξ ὧτων δὲ μέχρι τοῦδε ἐκθέσαμεν ἐξάγεται ὅτι οἱ γράψαντες ὅτι ἡ ἀρχαία Τόμις ὀνομάζεται σήμερον Τουρκιστὶ Μπαμπᾶ, ἡ κατ' ἄλλους Κουστεντζέ, μόνον οὗτοι ἐπλησίασαν τῆς ἀληθείας, καθότι καὶ οἱ δύο πόλεις αὗται κεῖνται εἰς τὰ παράλια τῆς Μαύρης θαλάσσης. Ἡ τοποθεσία ὁμοῦς τῆς ἀρχαίας Τόμης καλεῖται σήμερον Τουρκιστὶ Ἀραδόλκιοι, ἡ γούνη χωρίον τῆς Ἀνατολῆς, εἶναι καταρτημωμένον, μὴ ὑπαρχούσης οὕτε μῆς καλύψης ἀπέχει δὲ δύο ὥρας ἀπὸ τὴν Κωνσταντίαν, ἡ Κουστεντζέ. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἐφεξῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ λιθίνῳ στήλῃ, ἣν εὗρομεν, τὴν 26 Ἰουλίου 1851, μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐρευνῶν ἐν τῇ ἀνωρτήσῃ τοποθεσίᾳ Ἀραδόλκιοι (2), ἐπιβεβαίωσι τοὺς λόγους μου.

ΑΓΑΘΗ ΤΥΧΗ  
ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟ.  
ΚΡΑΤΟΡΟΣ ΜΑΥΡΗ  
ΛΙΟΝ ΟΥΗΡΟΝ ΚΑΙΣΑ  
ΡΑ Ο ΟΙΚΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟ  
ΜΕΙ ΝΑΥΚΑΗΡΩΝ ΑΝΑ  
ΣΤΗΣΑΝΤΟΣ ΤΟΝ ΑΝ  
ΔΡΙΑΝΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ  
Π ΤΟΥ ΤΙΤΟΥ  
ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Τὸ νέον ὄνομα τοῦτο Ἀραδόλκιοι τῆς ἀρχαίας Τόμης ἐσημειώθη κατὰ πρώτην φοράν τὸ 1838 ἔτος παρὰ τοῦ Κυρίου Ἑλλέρτου εἰς τὸν γερικὸν χάρτην τῆς Βλαχίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρουμέλιας (3) ὅστις ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Νέου Ἀτλαντος, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Τοπογράφου δημοσιευθέντος εἰς Παρίσιον τὸ 1843 ἔτος πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς αἰς αὐτὸ μεταφρασθείσης ἱστορίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ, ὑπὸ Hammer Ἀμερ.

Ὁ Κ. Ἑλλέρτος ὁμοῦς δὲν προσθέτει εἰς τ' ὄνομα

(1) Ἰδε σελ. 206.

(2) Τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ὀφείλω εἰς τὸν Κ. Λουδοβίκον Μπιάνκη, γραφεὰ τοῦ ἐν Βάρρῃ Πρακτορείου τῶν Ἀυστριακῶν ἀεροπολιῶν, ὅστις, μαθὼν ὅτι ἐμελλὼν τὰ μετὰ εἰς Ῥασσοβάτ ἐνεκα τῆς ἀποθιώσεως ἐνὸς ὑπὸκτον Ἑλλήνου, μετ' εἰδοποίησε περὶ τῆς ὑπάρξεως μιᾶς στήλης μετ' ἐπιγραφὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὴν τοποθεσίαν ὀνομαζομένην Ἀραδόλκιοι κατὰ τὴν μεγάλην ὁδόν, ἄγουσαν ἀπὸ Κουστεντζέ εἰς Σιλιβρίαν.

(3) Carte générale de la vallachie, de la Bulgarie, et de la Roumelie, dressée d'après les cartes les plus récentes du dépôt topographique du ministère de la Guerre à P. Pétersbourg en 1839 par J. J. Hellert.